

Lectures de difunts

El dia de Tot Sants us oferim dues propostes literàries relacionades amb el dia dels difunts (i cap d'elles és novel·la negra)

Coincideixen a les llibreries dues antologies ben diferents però que tenen la mort com a 'leitmotiv'. La primera: '[Antologia obituària dels filòsofs de la Grècia antiga](#)' (Adesiara), on [Sergi Grau](#) explica quina mort van tenir els cinquanta filòsofs grecs més importants de l'antiguitat. La segona: '[Que no mori la llum. 50 poemes per a funerals](#)' (Ara Llibres), a cura de [Jaume Subirana](#) i pròleg de [Francesc Torralba](#), amb poemes de Maragall, Palau i Fabre, Shakespeare, Yeats...



Antologia obituària dels filòsofs de la Grècia antiga
A cura de Sergi Grau



Els filòsofs també es moren

El doctor en filologia clàssica Sergi Grau, especialitzat en les 'Vides i doctrines dels filòsofs més il·lustres' de Diògenes Laerci, ha fet un exercici curiós i divertit: explorar, seleccionar i recrear la mort dels cinquanta filòsofs més importants de la Grècia clàssica. El resultat: 'Antologia obituària dels filòsofs de la Grècia antiga' (Adesiara). Segons que explica Grau en la introducció, hi havia la concepció molt arrelada que la gran majoria de les morts dels filòsofs, com les dels poetes, eren d'allò més terribles i absurdes. I que aquesta concepció estava ben arrelada en l'imaginari grec antic ho demostren uns versos maldestres del 'Sotadea', que diuen:

El món va fer que Sòcrates fos savi,
i de mala manera el món va emportar-se'l, a Sòcrates:
va finir a la presó bevent cicuta.
Menjant un pop cru finà Diògenes.
A Èsquil, mentre escrivia, li caigué al damunt una tortuga.
Sòfocles, menjant un gra de raïm, finà ennuogat.
Els gossos dels tracis devoraren Eurídice.
I divinal Homer, la fam va consumir-lo.

Per regla general, constata Grau, els filòsofs moren vells. I estipula una tipologia de maneres de morir, entre les que s'hi compte: una molt fallida o ridícula, mort de retruc (les paraules del filòsof en les seves obres se li giren en contra), suïcidi, mort de fam, mort de desencís, mort per ftiriasi (o per una altra malaltia), devorat pels gossos, mort de fam.

Precisament, Sergi Grau (Lleida, 1975) acaba de guanyar la segona edició del [premi 'Cum Laude'](#), convocat per l'Institut Món Juïc, amb la col·laboració de la Xarxa Vives d'Universitats, amb la tesi 'La imatge del filòsof i de l'activitat filosòfica a la Grècia antiga. Anàlisi dels tòpics biogràfics presents a les vides i doctrines dels filòsofs més il·lustres de Diògenes Laerci'. La tesi ha estat dirigida per [Jaume Pòrtulas](#) (Premi Nacional de Cultura, àmbit Literatura, 2009). Aquest premi estimula la publicació de tesis doctorals en català, com a fet necessari per prestigiar la llengua.

Poemes de tot tipus que parlen de mort

En una tessitura ben diferent se situa 'Que no mori la llum. 50 poemes per a funerals' (Ara Llibres), una selecció d'alguns dels millors poemes de tots els temps per acompanyar el dol i el comiat, segons l'escriptor [Jaume Subirana](#), que n'és [el curador](#). Subirana explica a VilaWeb que ha fet la selecció a partir del seu gust, però amb alguns criteris generals, com ara que els textos que s'hi recullen al voltant de la mort siguin molt amplis: per a creients i per a agnòstics, de cultures diferents, de tons variats (uns més tràgics i sentimentals i d'altres desdramatitzadors).

Els poemes són ordenats alfabèticament pel títol. Així, trobem el 'Cant espiritual' de Joan Maragall al costat del 'Cant espiritual' de Palau i Fabre, dos poemes que segons Subirana es complementen. El curador també ha inclòs una versió seva del poema popular 'Vell brindis irlandès', 'perquè em fa molta gràcia la dita 'fins que el diable sàpiga que ets mort'. I la varietat es veu en els autors que inclou. Per exemple: Lao Tse, Blai Bonet, Miquel Costa i Llobera, Jorge Manrique, Maria-Mercè Marçal, Rosselló-Pòrcel, Dylan Thomas ('[I ja la mort no tindrà cap domini](#)'), Jacint Verdaguer, William B. Yeats. 'La gràcia és que hi trobis coses diferents, i fins i tot alguna sorpresa, com el poema que incloc de Miquel Angel, el gran escultor del Renaixement, que com a bon humanista, també escrivia excel·lents poemes.'

Per a Subirana, aquest volum és també un exercici de dits, un exercici literari i un divertiment. És per això que davant de les dues traduccions que ja existien del poema de William B. Yeats, 'Un aviador preveu la seva mort', una de Marià Manent i l'altra d'Albert Roig, Subirana va decidir publicar la seva versió. El procés i les tres versions es poden llegir en l'apunt '[D'aviadors irlandesos](#)' del seu bloc, '[Flux](#)'.

En la mateixa col·lecció de poemes amb tema, Subirana també ha publicat: '[50 poemes de Nadal per dir dalt de la cadira](#)' i 'Per dir sí. 50 poemes per a casaments'. A més, s'anuncia el proper volum: '50 poemes per dir gràcies'.

1 novembre 2009

Una notícia de VilaWeb.cat

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)